

# СОЦИАЛНА

ТРИМЕСЕЧНИК НА НАУЧНОТО ДРУЖЕСТВО ПО СОЦИАЛНА МЕДИЦИНА

**ИНФОРМАТИКА**

**ЗДРАВЕН МЕНИДЖМЪНТ**

**СОЦИАЛНА ЕПИДЕМИОЛОГИЯ**

**ИКОНОМИКА**

**МЕДИЦИНСКО ПРАВО**

**3/4**

**2016**

# МЕДИЦИНА

# S O C I A L M E D I C I N E

- \* Informatics
- \* Healthcare management
- \* Social epidemiology
- \* Economics
- \* Medical law

Year XXIV

2016

№ 3/4

**Quarterly edition of Society**

“Scientific Society  
for Social Medicine, Informatics  
and Healthcare Management”

**Editorial board:**

Prof. Dr K. Gargov editor-  
establisher  
Ass. prof. Dr P. Tzonov editor  
T. Koundourjiev secretary

Prof. Theodor Tulchinsky, MD  
Prof. Morton Warner  
Prof. Kristian Ludwig, MD  
Prof. Dr Ljubomir Ivanov  
Prof. Dr Evgenia Delcheva  
Prof. Dr Ilko Getov  
Prof. Dr Georgy Onchev  
Ass. prof. Dr Tanya Cholakova  
Ass. prof. Dr Gena Grancharova  
Ass. prof. Dr Zlatka Glutnikova  
Ass. prof. Dr Nevena Feschieva  
Ass. prof. Mircho Vukov  
Ass. prof. Christian Griva  
Ass. prof. Dr Nikola Vasilevski  
Ass. prof. Dr Klara Dokova

**Prepress:**

M. Mincheva

**Chairman:**

Ass. prof. Dr Tanya Cholakova

**Address:**

1431 Sofia  
№15 “Akad. Ivan Geshov” blvd  
Tel.: 02 91 74 066; Fax: 02 951 52 38  
E-mail: Soc.med.bg@gmail.com

**Bank account:**

1414 Sofia, №1 “Bulgaria” sqr  
Bulgarian Post Bank  
BIC: BPBIBGSF  
IBAN: BG58BPBI79401042866801  
Society “Scientific Society for Social  
Medicine, Informatics and Healthcare  
Management”

**Subscription:**

**36 BG lv.** for four issues.  
Separate issue – **9 BG lv.**  
The amount is sent by a postal order  
to the address of the editorial office.  
**Subscription abroad – €40.**

**CONTENTS**

|   | P.             |
|---|----------------|
| ● <b>Healthcare politics</b>  |                |
| D. Jonchev — A healthy balance of presence and globalization .....  | 3              |
| To change the composition of food on the Bulgarian market –<br>Interview with Dr. Michail Okolijski .....   | 4              |
| R. Vachkova-Petrova — Novel foods – safety assessment.....  | 6              |
| K. Dikova, T. Cholakova, Chr. Griva — Health-demographic processes<br>in the period 1900-2015 .....   | 9              |
| ● <b>Social medicine</b>  |                |
| S. Georgieva, S. Aleksandrova-Yankulovska — Health promotion – 30-years practice<br>and points of future development.....   | 16             |
| S. Alexandrova-Jankulovska, M. Kambourova, S. Georgieva, D. Canova —<br>Presentation of faculty "Public Health" at MU - Pleven on IX-th European Conference<br>on Public Health – scientific aspects..... | 19             |
| D. Vuchev, G. Popova — Clinical and epidemiological aspects of imported<br>from migrants transmissible and other parasitic diseases .....   | 21             |
| K. Lazarova, L. Georgieva — Adapting to a physician prescribed therapy –<br>European and global problem .....   | 23             |
| D. Katelieva, L. Georgieva, D. Solodukhina, m K. Laleva — Origin and development<br>of emergency medical transportation .....   | 26             |
| V. Ovcharov — Aggression and brain .....  | 29             |
| ● <b>Epidemiology</b>   |                |
| K. Petrov, L. Svilenov, Y. Vanev, V. Popov — Characteristics of parenchymal injury<br>for 10 years in UMBALSM “Pirogov” .....   | 33             |
| V. Atanasova, K. Dokova, I. Mircheva, N. Feschieva — Interregional variation<br>in mortality from circulatory system diseases in Bulgaria (2000-2012) .....   | 34             |
| D. Konstantinova, M. Dimova — Terms for characterization of masticatory function .....  | 37             |
| M. Dimova, D. Konstantinova — Stereotype of chewing in patients with various<br>prosthetic constructions.....   | 40             |
| ● <b>Healthcare management</b>  |                |
| P. Dilova, S. Aleksandrova-Yankulovska — Pregnant women needs<br>of midwifery care .....  | 42             |
| Ts. Raicheva, Ts. Tarpomanova — Programs for maintenance treatment<br>with methadone hydrochloride for patients with high-risk behaviors:<br>specifics, problems and prospects .....                      | 45             |
| D. Voutchev — Helping medical practice.....   | 49             |
| ● <b>Informatics</b>  |                |
| M. Vukov — Research process in medicine and health care and the role<br>and importance of biostatistics.....  | 50             |
| ● <b>Economics</b>  |                |
| E. Delcheva — Public-private health care market .....   | 54             |
| B. Davidov — “The white box”.....   | 60             |
| ● <b>Medication supplies</b>  |                |
| H. Burgazliev, I. Getov, E. Hristov, Z. Dimitrova, S. Ognianov —<br>Analysis of trends in the pharmacy sector and defining new challenges.....  | 64             |
| H. Burgazliev, I. Getov, E. Hristov, Z. Dimitrova — Research and analysis<br>of the applicability of criteria to regulate the number of pharmacies<br>in the pharmaceutical legislation.....              | 69             |
| ● <b>History of medicine</b> .....  | 72, 74, 77, 80 |
| ● <b>Art and medicine</b> .....   | 82             |
| ● <b>Anniversary</b> .....  | 85, 86, 87, 88 |
| ● <b>New books</b> .....  | 89, 92, 93     |
| ● <b>In memoriam</b> .....  | 96             |

# СОЦИАЛНА МЕДИЦИНА

\* Информатика  
 \* Здравен мениджмънт  
 \* Социална епидемиология  
 \* Икономика  
 \* Медицинско право

година XXIV

2016

№ 3/4

**Тримесечник на Сдружение**

“Научно дружество по социална медицина, информатика и здравен мениджмънт”

**Редколегия:**

проф. д-р К. Гаргов редактор-основател  
доц. д-р П. Цонов редактор  
Т. Кундуржиев секретар

Теодор Тулчински  
Мортън Уорнър  
Кристиян Лудвиг  
проф. д-р Любомир Иванов  
проф. д-р Евгения Делчева  
проф. д-р Илко Гетов  
проф. д-р Георги Ончев  
доц. д-р Таня Чолакова  
доц. д-р Гена Грънчарова  
доц. д-р Златка Глутникова  
доц. д-р Невена Фесчиева  
доц. Мирчо Вуков  
доц. Християн Грива  
доц. д-р Никола Василевски  
доц. д-р Клара Докова

**Предпечатна подготовка:**

М. Минчева

**Председател на Сдружението:**

доц. д-р Таня Чолакова

**Адрес:**

1431 София  
бул. “Акад. Иван Гешов” №15  
Тел.: 02 91 74 066; Факс: 02 951 52 38  
E-mail: Soc.med.bg@gmail.com

**Банкова сметка:**

1414 София, пл. “България” №1  
Българска Пощенска Банка  
BIC: VPBIBG SF  
IBAN: BG58VPB179401042866801  
Сдружение “Научно дружество по социална медицина, информатика и здравен мениджмънт”

**Абонамент:**

36 лева за четири книжки.  
Отделна книжка – 9 лева.  
Сумата се внася с пощенски запис на адреса на редакцията.  
За чужбина абонаментът е €40.

**СЪДЪРЖАНИЕ**

стр.

|   |                |
|---|----------------|
| ● <b>Здравна политика</b>   |                |
| Д. Йончев — Здравословното равновесие на присъствието и глобализацията .....  | 3              |
| За промяна в състава на храните на българския пазар – интервю с д-р Михаил Околийски .....  | 4              |
| Р. Вачкова-Петрова — Нови храни – оценка за безопасност .....   | 6              |
| Кр. Дикова, Т. Чолакова, Хр. Грива — Здравно-демографските процеси в периода 1900-2015 г. ....  | 9              |
| ● <b>Социална медицина</b>  |                |
| С. Георгиева, С. Авександрова-Янкуловска — Промоция на здравето – 30-годишна практика и акценти .....   | 16             |
| С. Александрова-Янкуловска, М. Камбурова, С. Георгиева, Д. Цанова — Представяне на факултет „Обществено здраве” при МУ – Плевен на IX-та Европейска конференция по обществено здраве – научни аспекти ..... | 19             |
| Д. Вучев, Г. Попова — Клинико-епидемиологични аспекти на внасяни от мигранти трансмисивни и други паразитози .....  | 21             |
| К. Лазарова, Л. Георгиева — Непридържането към предписаната от лекаря терапия – европейски и световен проблем .....   | 23             |
| Д. Кателиева, Л. Георгиева, Д. Солодухина, К. Лалева — Възникване и развитие на спешния медицински транспорт .....  | 26             |
| Вл. Овчаров — Агресия и мозък .....   | 29             |
| ● <b>Епидемиология</b>  |                |
| К. Петров, Л. Свиленов, Ю. Ванев, В. Попов — Характеристика на паренхимната травма за 10-годишен период в УМБАЛСМ „Пирогов” .....   | 33             |
| В. Атанасова, К. Докова, И. Мирчева, Н. Фесчиева — Междообластни вариации в смъртността от болести на органите на кръвообращението в България (2000-2012 г.) .....  | 34             |
| Д. Константинова, М. Димова — Термини за характеризиране на дъвкателната функция .....  | 37             |
| М. Димова, Д. Константинова — Стереотип на дъвчане на пациенти с различни протезни конструкции .....  | 40             |
| ● <b>Здравен мениджмънт</b>   |                |
| П. Дилова, С. Александрова-Янкуловска — Потребности на бременните жени от акушерски грижи .....   | 42             |
| Цв. Райчева, Цв. Търпоманова — Програми за поддържащо лечение с метадон хидрохлорид за пациенти с високорисково поведение: специфики, проблеми и перспективи .....  | 45             |
| Д. Вучев — В помощ на медицинската практика .....   | 49             |
| ● <b>Информатика</b>  |                |
| М. Вуков — Изследователския процес в медицината и здравеопазването и ролята и значението на биостатистиката .....   | 50             |
| ● <b>Икономика</b>  |                |
| Е. Делчева — Обществено-частен пазар на здравни услуги .....  | 54             |
| Б. Давидов — „Бялата кутия” .....   | 60             |
| ● <b>Лекарствоснабдяване</b>  |                |
| Хр. Бургазчиев, И. Гетов, Е. Христов, Зл. Димитрова, С. Огнянов — Анализ на тенденциите в развитието на аптекния сектор и дефиниране на новите предизвикателства .....                                      | 64             |
| Хр. Бургазчиев, И. Гетов, Е. Христов, Зл. Димитрова — Проучване и анализ за приложимост на критерии за регулация на броя на аптеките във фармацевтичното законодателство .....                              | 69             |
| ● <b>История на медицината</b> .....  | 72, 74, 77, 80 |
| ● <b>Култура и медицина</b> .....   | 82             |
| ● <b>Юбилей</b> .....   | 85, 86, 87, 88 |
| ● <b>Нови книги</b> .....   | 89, 92, 93     |
| ● <b>In memoriam</b> .....  | 96             |